

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

DR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

GRUDZIEŃ 2023

KONIEC DIALOGU MIĘDZYKOREAŃSKIEGO?

W grudniu wzrosło napięcie na Półwyspie Koreańskim w związku z zerwaniem porozumienia wojskowego oraz wystrzeleniem satelity szpiegowskiego w ubiegłym miesiącu. Zarówno prezydent Yoon Suk-yeol, jak i przewodniczący Kim Jong-un zintensyfikowali wrogą retorykę, określając dwustronne relacje jako konfrontacyjne. Według KRLD formuła dialogu wyczerpała się, a ideologia zjednoczenia nie przynosi korzyści.

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 grudnia: rezygnacja przewodniczącego Korea Communication Commission (KCC) została przyjęta przez Prezydenta. Lee Dong-kwan, przewodniczący państwowej komisji nadzorującej nadawców złożył rezygnację ze stanowiska – została ona przyjęta przez prezydenta Yoon Suk-yeola. Decyzja o odwołaniu przewodniczącego KCC została przyjęta na kilka godzin przed rozpoczęciem posiedzenia Zgromadzenia Narodowego, na którym z inicjatywy Partii Demokratycznej miał być procedowany wniosek o impeachment Lee Dong-kwana. Opozycja zarzucała mu zwiększanie rządowych wpływów w stacjach nadawczych poprzez nominacje prorządowych kandydatów na stanowiska kierownicze w stacjach nadawczych. 29 grudnia nowym przewodniczącym KCC został Kim Hong-il, który wcześniej kierował agencją antykorupcyjną (Anti-Corruption and Civil Rights Commission).

4 grudnia: współpraca gospodarcza została omówiona przez Chiny i Koreę Południową. W Pekinie odbyło się 5. Posiedzenie wspólnego komitetu ds. umowy o wolnym handlu, w którym uczestniczyli minister handlu Ahn Duk-geun oraz reprezentant ds. handlu międzynarodowego Wang Shouwen. W 2025 roku przypada 10. rocznica podpisania dwustronnej umowy o wolnym handlu. Podczas spotkania zgodzono się uruchomić „gorącą linię” w zakresie łańcuchów dostaw oraz kontynuować spotkania robocze wysokiego szczebla dotyczące łańcuchów dostaw oraz kontroli eksportu.

11-14 grudnia: prezydent Yoon Suk-yeol odbył wizytę państwową do Niderlandów. Prezydent Yoon Suk-yeol wraz z małżonką Kim Keon-hee został

zaproszony przez króla Niderlandów Wilhelma-Aleksandra. Wizyta obejmowała uroczysty bankiet, wizytę w firmie ASML (rozmowy dotyczące współpracy w zakresie innowacji z udziałem minister handlu zagranicznego i rozwoju współpracy Liesje Schreinemacher), spotkanie z przewodniczącym senatu Janem Anthonie Bruijnem i premierem Markiem Rutte oraz forum biznesowe, w którym udział wzięło 200 przedsiębiorców z obu państw. W rezultacie podpisano szereg porozumień o współpracy na płaszczyźnie nowych technologii, odnawialnych źródeł energii, logistyki i rolnictwa. Koreańskie Ministerstwo Handlu, Przemysłu i Energii oraz niderlandzkie Ministerstwo Gospodarki i Polityki Klimatycznej podpisały memorandum w sprawie współpracy w dziedzinie energii jądrowej – Korea Południowa wyraziła zainteresowanie budową reaktorów jądrowych w Niderlandach. Ponadto podpisane zostało porozumienie dotyczące łańcuchów dostaw kluczowych komponentów w branżach zaawansowanych technologii – obie strony zamierzają utworzyć kanał komunikacyjny wspierający taką współpracę. Prezydent Yoon Suk-yeol określił rezultaty spotkań „ustanowieniem sojuszu półprzewodników”. Od 2022 roku obustronne relacje zostały podniesione do strategicznego partnerstwa.

13 grudnia: rezygnacja z przywództwa w partii została ogłoszona przez Kim Gi-hyeon. Przewodniczący rządzącej Partii Siła Narodu ogłosił decyzję o ustąpieniu w związku z rosnącą presją przeprowadzenia gruntownych reform przed kwietniowymi wyborami parlamentarnymi. Kim Gi-hyeon był liderem partii zaledwie przez dziewięć miesięcy.

17 grudnia: nowy szef ministerstwa handlu, przemysłu i energii został nominowany przez prezydenta. Prezydent Yoon Suk-yeol wskazał obecnego ministra handlu Ahn Duk-geuna jako szefa całego ministerstwa handlu, przemysłu i energii. Ahn ma zastąpić Bang Moon-kyu, który podał się do dymisji po zaledwie trzech miesiącach od zaprzysiężenia, aby wystartować w wyborach parlamentarnych w kwietniu.

19 grudnia: nowy szef MSZ został nominowany przez prezydenta. Prezydent Yoon Suk-yeol nominował byłego ambasadora do ONZ Cho Tae-yula jako kandydata na urząd ministra spraw zagranicznych. Z kolei były doradca ds. bezpieczeństwa Cho Tae-yong ma kierować służbami wywiadowczymi po rezygnacji Kim Kyuou-hyuna w listopadzie. Po otrzymaniu nominacji Chi Tae-yul oświadczył, że jednym z ważniejszych zadań będzie dla niego poprawa relacji z Pekinem oraz „harmonijne balansowanie pomiędzy mocarstwami” (między Stanami Zjednoczonymi a Chinami). Z kolei kandydat na nowego szefa agencji wywiadowczej Cho Tae-yong do tej pory w karierze skupiał się na relacjach ze

Stanami Zjednoczonymi i KRLD oraz bezpieczeństwie – przede wszystkim denuklearyzacji Półwyspu Koreańskiego.

20 grudnia: pozycja światowego eksportera broni została umocniona przez Koreę Południową. Ministerstwo Obrony oświadczyło, że w 2023 roku koreańskie firmy podpisały umowę na dostawę broni o wartości 14 mld USD – w 2022 roku dzięki kontraktom z Polską osiągnięto rekordowe 17 mld USD. W 2023 roku Korea Południowa potroiła liczbę krajów partnerskich, z którymi posiada umowy w przemyśle zbrojeniowym. Do nowych importerów koreańskiego uzbrojenia należą Zjednoczone Emiraty Arabskie, Arabia Saudyjska oraz Norwegia, Estonia i Finlandia. Ponadto na początku grudnia Hanwha Aerospace podpisała kontrakt z Australią na sprzedaż bojowych wozów piechoty. Rząd szacuje, że w 2024 roku wartość eksportu broni może wzrosnąć do 20 mld USD – także za sprawą kolejnych umów z Polską, które mają być negocjowane w pierwszej połowie roku. Korea Południowa poprzez ścisłą współpracę rządu i producentów broni dąży do zdobycia pięcioprocentowego udziału w międzynarodowym rynku eksportowym, co dałoby czwarte miejsce w rankingu największych eksporterów.

20 grudnia: drugie forum afrykańsko-koreańskie zostało zorganizowane w Seulu. Ministerstwo Handlu, Przemysłu i Energii zorganizowało forum handlowe, w którym udział wzięło 17 delegacji. Forum posłużyło wymianie informacji dotyczących możliwości współpracy w zakresie handlu i inwestycji przed zaplanowanym na czerwiec 2024 rok pierwszym Szczytem Afrykańsko-Koreańskim.

21 grudnia: dialog gospodarczy został wznowiony przez Japonię i Koreę Południową. Rada Gospodarcza Wysokiego Szczebla, będąca formą bilateralnych spotkań roboczych została wznowiona – wcześniej zawieszono ją w 2016 roku w związku z protestem Japonii przeciwko umieszczeniu przed ambasadą pomnika upamiętniającego ofiary niewolnictwa seksualnego z okresu drugiej wojny światowej. W spotkaniu udział wzięli wiceminister spraw zagranicznych ds. gospodarczych Kang Jae-kwon oraz wiceminister spraw zagranicznych Ono Keiichi. Obie strony zgodziły się dalej wzmacniać komunikację oraz współpracę bilateralną i multilateralną (w takich formatach jak G20 i APEC).

21 grudnia: orzeczenia na korzyść Koreańczyków zmuszanych do pracy w latach 1910-1945 zostały podtrzymane przez Sąd Najwyższy. Sąd Najwyższy podtrzymał orzeczenia w sprawie pozwów złożonych przeciwko Mitsubishi Heavy Industries oraz Nippon Steel o odszkodowania z tytułu szkód

poniesionych w wyniku pracy przymusowej. Sąd Najwyższy podtrzymał orzeczenia z 2018 i 2019 roku, nakazujące japońskim firmom wypłatę odszkodowań ofiarom. Według Sądu dwustronny traktat z 1965 roku nie rozwiązuje indywidualnych roszczeń między Koreańczykami i japońskimi firmami. Południowokoreański rząd zapewnił, że rekompensaty mogą zostać wypłacone za pośrednictwem fundacji powołanej w marcu.

21 grudnia: ustawa budżetowa została przyjęta przez Zgromadzenie Narodowe. Po zredukowaniu o 3,2 mld USD planowanych wydatków w porównaniu do pierwszej rządowej propozycji budżetu Zgromadzenie Narodowe przyjęło ustawę. Budżet Korei Południowej na 2024 rok ma wynieść 503,5 mld USD, bez zwiększania długu publicznego. Administracja Yoon Suk-yeola zapowiedziała ograniczanie wydatków ze względu na niski wzrost gospodarczy oraz wcześniejsze wysokie wydatki związane z pandemią COVID-19. Ustawa budżetowa na rok 2024 przewiduje znaczny wzrost środków, które mają zostać przeznaczone na badania i rozwój. Budżet został przyjęty 19 dni po ostatecznym prawnym terminie.

26 grudnia: były minister sprawiedliwości został wybrany tymczasowym liderem rządzącej partii. Han Dong-hoon został zatwierdzony jako tymczasowy przewodniczący Partii Siła Narodu przez ponad 96% członków partii. Nowy lider partii rządzącej zapowiedział rozpoczęcie „wielkiej ofensywy” przeciwko Partii Demokratycznej, którą oskarżył o „rujnowanie teraźniejszości i przyszłości kraju”. Han Dong-hoon jako minister sprawiedliwości wystąpił do Zgromadzenia Narodowego o wydanie zgody na aresztowanie Lee Jae-myunga w związku ze skandalem korupcyjnym w prowincji Gyeonggi.

28 grudnia: utworzenie komisji śledczej w sprawie pierwszej damy zostało zaakceptowane przez Zgromadzenie Narodowe. Partia Demokratyczna przegłosowała uchwałę powołującą komisję śledczą, która ma zbadać udział Kim Keon-hee w manipulacjach akcjami w latach 2009-2012. Przyjęcie uchwały wymagało obecności połowy parlamentarzystów, co udało się uzyskać pomimo bojkotu rządzącej Partii Siła Narodu. Zgodnie z zapowiedzią 5 stycznia prezydent Yoon Suk-yeol zawetował uchwałę, oskarżając Partię Demokratyczną o próbę „oczernienia” partii rządzącej przed kwietniowymi wyborami parlamentarnymi.

28 grudnia: umowa o wolnym handlu została podpisana z Radą Współpracy Zatoki Perskiej. Minister Handlu Ahn Duk-geun oraz sekretarz generalny Rady Współpracy Zatoki Perskiej (GCC) Jassim Muhammad Al-Budaiwi podpisali nową umowę o wolnym handlu w Seulu. Na jej mocy przez kolejne 20 lat mają być stopniowo znoszone taryfy na określone produkty w takich sektorach jak

motoryzacja, przemysł obronny, kosmetyki czy medycyna. Strona południowokoreańska zakłada, że umowa pozwoli na intensywny rozwój partnerstwa i wymiany handlowej w kluczowych sektorach, a także zapewni większą konkurencyjność (negocjacje w sprawie umów o wolnym handlu z GCC prowadzone są także przez Chiny i Japonię, nad którymi Korea Południowa ma teraz zyskać regionalną przewagę).

29 grudnia: nowi ministrowie zostali zaprzysiężeni przez prezydenta.

Ministerstwem Finansów będzie kierować Choi Sang-mok, doświadczony polityk i ekonomista. W czasie administracji Park Geun-hye był wiceministrem finansów, a w biurze prezydenta Yoon Suk-yeola zajmował stanowisko sekretarza ds. ekonomicznych. Do największych wyzwań stojących przed nowym ministrem należy wysoka inflacja oraz opracowanie reform strukturalnych związanych ze skutkami starzejącej się populacji. Z kolei Ministerstwem Rolnictwa po raz pierwszy będzie kierować kobieta – Song Mi-ryung. Jest ona ekspertką w publicznym ośrodku badawczym Korea Rural Economic Institute (KREI). Nowym ministrem oceanów został Kang Do-hyung, kierownik Korea Institute of Ocean Science and Technology. Natomiast szefem Ministerstwa Małych i Średnich Przedsiębiorstw została były dyplomata Oh Young-ju.

30 grudnia: Lee Jae-myung odrzucił wezwanie do ustąpienia ze stanowiska lidera Partii Demokratycznej.

Lee Jae-myung spotkał się z byłym premierem i liderem Partii Demokratycznej Lee Nak-yonem, aby omówić różnice w poglądach. Obecny lider największej partii opozycyjnej odrzucił obie propozycje Lee Nak-yona – rezygnacji z roli lidera i utworzenia wspólnego tymczasowego komitetu przywódczego przed wyborami parlamentarnymi w kwietniu. Były premier zapowiedział opuszczenie partii i możliwość założenia własnego ugrupowania.

KOMENTARZ

Budowanie trójstronnego sojuszu jednym z największych osiągnięć prezydenta Yoon Suk-yeola w 2023 roku. W polityce zagranicznej Korea Południowa pod kierownictwem Yoon Suk-yeola skupiła się na odbudowie relacji z Japonią oraz rozwoju sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi. Z okazji 70. rocznicy postania sojuszu prezydenci Yoon Suk-yeol i Joe Biden ogłosili Deklarację Waszyngtońską, która określiła dwustronne relacje jako „globalny sojusz” oraz powołała Nuklearną Grupę Konsultacyjną. Strategia rozszerzonego odstraszenia z możliwością wykorzystania nuklearnego potencjału Stanów Zjednoczonych

stała się podstawą południowokoreańskiej polityki bezpieczeństwa. Tym samym Seul zrezygnował z możliwości rozwoju własnej broni nuklearnej.

W sierpniu odbył się historyczny szczyt w Camp David, który wyznaczył nowy kierunek relacji trójstronnych. Współpraca z Waszyngtonem i Japonią ma obejmować różne wymiary bezpieczeństwa – przełożyła się nie tylko na wspólne manewry wojskowe, mające na celu odstraszenie KRLD oraz utworzenie systemu dzielenia się danymi wywiadowczymi w czasie rzeczywistym, ale także na wznowienie spotkań roboczych wysokiego szczebla między Tokio i Seulem na płaszczyźnie współpracy gospodarczej.

Znaczący zwrot w kierunku Japonii i Stanów Zjednoczonych w polityce zagranicznej przełożył się na pogorszenie relacji z Chinami. Prezydent Yoon Suk-yeol odbył w 2023 roku wiele spotkań dyplomatycznych (w dużej mierze mających na celu promowanie Busan jako kandydata na gospodarza EXPO, przemysłu obronnego oraz współpracy w zakresie łańcuchów dostaw i półprzewodników), jednak nie doszło do szczytu z udziałem przewodniczącego Xi Jinpinga. Dla porównania w 2023 roku Yoon Suk-yeol spotkał się z premierem Kishidą Fumio siedmiokrotnie. Nie udało się także zrealizować szczytu trójstronnego z Chinami i Japonią – inicjatorem tego pomysłu był Seul.

O ile rozwój silnego sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi cieszył się poparciem opinii publicznej, to pojednanie z Japonią spotkało się z protestami. Grupy obywatelskie sprzeciwiały się pojednaniu bez uzyskania bezpośrednich przeprosin od premiera Kishidy w stosunku do ofiar przymusowej pracy. Administracja Yoon Suk-yeola była także krytykowana za „zbytnią ugodowość” w kwestii wypuszczenia wody w elektrowni jądrowej w Fukushima.

Na płaszczyźnie bezpieczeństwa największym wyzwaniem okazała się możliwa współpraca między Rosją i Koreą Północną. Seul wyraził obawy w związku z postęпами w północnokoreańskim programie zbrojeniowym i kosmicznym po spotkaniu przewodniczącego Kim Jong-una z prezydentem Władimirem Putinem. Rok 2023 rozpoczął także międzykoreański wyścig kosmiczny – oba państwa koreańskie umieściły na orbicie własne satelity wywiadowcze. Z kolei zawieszenie porozumienia militarnego z 2018 roku na przełomie listopada i grudnia doprowadziło do wzrostu napięcia w rejonach granicznych – specjalne strefy buforowe, które miały być wolne od działań wojskowych przestały istnieć.

W 2023 roku Korea Południowa poniosła dwie porażki wizerunkowe na arenie międzynarodowej. Organizacja światowego zlotu harcerzy (Jamboree) miała umocnić reputację Korei Południowej jako świetnego organizatora imprez międzynarodowych. Jednak problemy organizacyjne w połączeniu z warunkami pogodowymi (rekordowe upały, tajfun) spowodowały, że delegacje z Wielkiej

Brytanii i USA opuściły imprezę wcześniej. Drugą wpadką okazały się podsycane przez rząd nadzieje na organizację EXPO 2023. Rząd wraz z sektorem biznesowym przez cały rok prowadził intensywną kampanię promującą Busan, by ostatecznie przegrać w pierwszej turze głosowania z miażdżącą przewagą Arabii Saudyjskiej.

W polityce wewnętrznej dominował spór między rządem a opozycją, mającą większość w Zgromadzeniu Narodowym. Z tego powodu przygotowania do wyborów parlamentarnych w 2024 roku były największym wyzwaniem dla dwóch głównych partii. Oba ugrupowania borykały się jednak z tym samym problemem – wewnętrznym podziałem. W Partii Demokratycznej powstały dwie frakcje, jedna z nich skupiona wokół lidera Lee Jae-myunga, oskarżanego przez prokuraturę o udział w skandalu korupcyjnym. Z kolei w Partii Siła Narodu podział dotyczył zwolenników prezydenta Yoon Suk-yeola oraz byłego przewodniczącego partii Lee Jun-seoka. Warto także zwrócić uwagę na zaostrzenie antykomunistycznej retoryki przez administrację Yoon Suk-yeola w celu zdobycia poparcia wśród skrajnie prawicowego elektoratu. Przykładem takich działań jest wybór w grudniu byłego prezydenta Rhee (Lee) Syng-mana na „działacza niepodległościowego miesiąca” przez Ministerstwo Patriotów i Weteranów – nie jest to pierwsza kontrowersyjna postać promowana przez ministerstwo. Ponadto w sierpniu publiczny sprzeciw wywołała decyzja o usunięciu pomnika Hong Beom-do. Na uwagę zwraca promowanie narracji dotyczącej bohaterów narodowych w oparciu o ideologię – Rhee Syng-man wprowadził antykomunizm, zaś Hong Beom-do miał mieć powiązania z ugrupowaniami komunistycznymi. Także w materiałach szkoleniowych opracowanych dla żołnierzy usunięto fragmenty potępiające autorytarne rządy, a Rhee Syng-man został opisany jako „lider, który powstrzymał rozprzestrzenianie się komunizmu”. Antykomunistyczna retoryka podnosi kwestię „antypaństwowych sił” wewnątrz kraju, które mają sympatyzować z Koreą Północną. Takie sformułowania są jednak odczytywane jako atak na liberalną stronę sceny politycznej, co jedynie pogłębiło podział polityczny w Korei Południowej.

Walka z kryzysem demograficznym jednym z najważniejszych wyzwań na 2024 rok. W 2023 roku Korea Południowa odnotowała najniższy na świecie wskaźnik dzietności – poniżej 0,78. Z tego powodu rząd ogłosił w grudniu plany mające na celu zachęcić Koreańczyków do posiadania dzieci. Dotyczy to wzrostu środków wypłacanych rodzicom dzieci do drugiego roku życia. Ponadto w grudniu przyjęto ustawę wprowadzającą dodatkowe świadczenia rodzicielskie dla pracujących rodziców jeśli oboje skorzystają z urlopu rodzicielskiego. Ponadto rząd ma zaoferować rodzicom noworodków kredyty hipoteczne o

niższym oprocentowaniu. Z kolei władze lokalne w Seulu podjęły decyzję o wprowadzeniu elastycznych godzin pracy dla urzędników posiadających dzieci. Jedną z ciekawych propozycji Partii Siła Narodu, która pojawiła się w dyskusji nad środkami zachęcającymi do posiadania dzieci jest wprowadzenie zwolnienia z obowiązkowej służby wojskowej dla ojców co najmniej trójki dzieci. Propozycja ta wydaje się jednak nietrafiona: Koreańczycy jako powody rezygnacji z posiadania dzieci wskazują przede wszystkim wysokie ceny mieszkań, kulturę pracy (częste nadgodziny, brak balansu między życiem rodzinnym a zawodowym), ogromne koszty wychowania dziecka (edukacji w prywatnych placówkach z zajęciami dodatkowymi) oraz konserwatywnym podejściem do roli kobiet (wykluczanie z rynku pracy przez macierzyństwo, nierówny podział obowiązków wychowawczych).

II.KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

30 listopada: okręty podwodne zostały zaproponowane Polsce. Koreańska firma Hanwha Ocean zorganizowała w Warszawie pokaz, podczas którego przedstawiono polskim siłom zbrojnym ofertę sprzedaży okrętów podwodnych KSS-III. Koreańska firma, należąca do koncernu Hanwha Defense, jest gotowa dostarczyć pierwszy okręt Polsce do 2030 roku. W skład oferty wchodzi także pakiet szkoleń dla załogi oraz stworzenie w Polsce centrum zajmującego się konserwacją łodzi. Polska w ramach programu Orka planuje zakup trzech okrętów podwodnych, a oprócz Korei Południowej realizacją zainteresowane są kraje europejskie.

1 grudnia: umowa wykonawcza na kolejne armatohaubice K9 została podpisana z Polską. Polska Agencja Uzbrojenia podpisała umowę wykonawczą na zakup 152 armatohaubic K9 wraz z pakietem szkoleniowym i zapasem amunicji. Dostawa ma odbyć się w latach 2025-2027, a całość wyprodukowana w Korei Południowej. Umowa obejmuje także transfer technologii, który będzie polegać na przekazaniu dokumentacji technicznej.

4 grudnia: Korea Południowa została obwiniona o pogorszenie relacji przez Rosję. Prezydent Władimir Putin wyraził ubolewanie z powodu pogorszenia się relacji między Moskwą i Seulem. Jednocześnie zwrócił uwagę, że za ten stan odpowiada Korea Południowa i to koreański rząd powinien podjąć kroki w kierunku normalizacji stosunków. Słowa te padły podczas przekazania listów uwierzytelniających nowego ambasadora Republiki Korei w Moskwie Lee Do-

hoona. Dwustronne stosunki uległy pogorszeniu w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę.

16 grudnia: sześć samobieżnych armatohaubic K9 zostało dostarczonych Estonii. Estonia podpisała kontrakt na zakup koreańskich haubic K9 w 2020 roku, które miały zostać dostarczone w przeciągu czterech lat. Obecnie estońska armia posiada 24 koreańskie haubice, a strona południowkoreańska spodziewa się kolejnych zamówień.

21 grudnia: wyposażenie do rozbrajania min lądowych zostało dostarczone Ukrainie. Korea Południowa dostarczyła Ukrainie sprzęt do usuwania min lądowych oraz 100 samochodów terenowych. Prezydent Yoon Suk-yeol obiecał wesprzeć możliwości usuwania min w maju, podczas spotkania z prezydentem Wołodymyrem Zełenskim na marginesie szczytu G7.

26 grudnia: kontrola eksportu do Rosji i Białorusi ma zostać zaostrzona. Ministerstwo Handlu, Przemysłu i Energii poinformowało o nowelizacji przepisów dotyczących handlu towarami strategicznymi, która zwiększa liczbę towarów objętych zakazem eksportu do Rosji i Białorusi. Wśród takich towarów znalazł się ciężki sprzęt budowlany, akumulatory czy części do samolotów. Znajdujące się na liście produkty budzą obawy o możliwość wykorzystania ich w celach wojskowych, a wprowadzone restrykcje związane są z potępieniem przez Koreę Południową inwazji Rosji na Ukrainę.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

8 grudnia: rezolucja wzywająca Koreę Północną i Rosję do zaprzestania handlu bronią została przyjęta przez Zgromadzenie Narodowe. Południowokoreański parlament przyjął rezolucję wzywającą Moskwę i Pjongnjag do natychmiastowego zakończenia współpracy obejmującej sprzedaż broni oraz wsparcie technologiczne rozwoju północnokoreańskich programów raketowych i kosmicznych.

9 grudnia: trójstronna współpraca przeciwko zagrożeniom ze strony KRLD ma zostać wzmocniona. W Seulu odbyło się spotkanie doradców ds. bezpieczeństwa Korei Południowej Cho Tae-yonga, Stanów Zjednoczonych Jake'a Sullivana i Japonii Akibą Takeo. Spotkanie miało na celu dalszą konsultację ustaleń podjętych w trakcie trójstronnego szczytu w Camp David w sierpniu. Omówiono współpracę w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom ze strony KRLD, a także kwestie związane z bezpieczeństwem gospodarczym oraz cybernetycznym.

11 grudnia: biała księga praw człowieka została opublikowana przez KRLD.

Korea Północna opublikowała własny dokument, oceniający ochronę praw człowieka na świecie. Według stanowiska Pjongjangu to Stany Zjednoczone i państwa zachodnie „blokują” ochronę praw człowieka poprzez nakładanie sankcji zamiast uznania prawa każdego państwa do suwerenności i samoobrony. Według narracji północnokoreańskiej ciągłe wzmacnianie możliwości obrony jest konieczne, aby zapewnić Koreańczykom ochronę przed „wrogimi, imperialnymi siłami”. Północnokoreańska publikacja została omówiona 13 grudnia przez Koreę Południową i Stany Zjednoczone w Seulu podczas spotkania dyrektora generalnego ds. pokoju na Półwyspie Koreańskim Chun Young-hee oraz zastępczyni sekretarza stanu USA ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku Jung H. Pak. Strona południowokoreańska wyraziła zaniepokojenie wykorzystaniem przez Pjongjang kwestii ochrony praw człowieka dla usprawiedliwienia rozwoju programu raketowego i nuklearnego.

13 grudnia: zagrożenia ze strony Korei Północnej były głównym tematem posiedzenia wojskowych dowódców.

W Ministerstwie Obrony odbyło się posiedzenie z udziałem ministra Shin Won-sika oraz najwyższych dowódców wojskowych. Celem spotkania było omówienie zagrożeń wynikających z wycofania się przez Koreę Północną z porozumienia wojskowego zawartego w 2018 roku. Minister obrony Shin Won-sik oświadczył, że Pjongjang czeka „piekło zniszczenia” w wypadku zwiększenia napięcia na Półwyspie Koreańskim. Według szefa MON KRLD ma jedynie dwie opcje: pokój lub zniszczenie. Z kolei Korea Południowa musi zwiększyć siłę odstraszenia KRLD poprzez trójstronną współpracę z Waszyngtonem i Tokio, wzmacnianie systemu monitorowania sytuacji poprzez wystrzelenie kolejnych satelitów zwiadowczych, a także „silną mentalność bojową” żołnierzy, czemu ma służyć nowy podręcznik szkoleniowy. Minister Shin Won-sik skrytykował także politykę administracji Moon Jae-ina, która opierała się na fałszywym założeniu dobrej woli Korei Północnej w utrzymaniu procesu pokojowego na Półwyspie Koreańskim.

15 grudnia: w Waszyngtonie odbyło się drugie spotkanie Nuklearnej Grupy Konsultacyjnej (NCG).

Podczas spotkania, któremu przewodniczyli Maher Bitar, koordynator ds. wywiadu i polityki obronnej w Radzie Bezpieczeństwa Narodowego USA oraz zastępca doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego Korei Południowej Kim Tae-hyo omówiono dalsze działania NCG. Obie strony zgodziły się ukończyć opracowanie wytycznych dotyczących funkcjonowania strategii nuklearnego odstraszenia i reagowania na zagrożenia ze strony Korei Północnej do pierwszej połowy 2024 rok – co ma stanowić trwałe ramy dla funkcjonowania NCG. Wytyczne mają obejmować takie zagadnienia jak sformułowanie procedur konsultacyjnych na wypadek kryzysu nuklearnego, ustanowienie odpowiedniego systemu bezpieczeństwa czy utworzenie kanału komunikacyjnego do wymiany informacji w czasie rzeczywistym.

18 grudnia: międzykontynentalny pocisk balistyczny został wystrzelony przez KRLD. Korea Północna przeprowadziła testy swojego najbardziej zaawansowanego pocisku balistycznego o zasięgu międzykontynentalnym (ICMB) – Hwasong-18. Próbę raketową obserwował przewodniczący Kim Jong-un wraz z córką. Według Koreańskiej Centralnej Agencji Prasowej testy miały być ostrzeżeniem, skierowanym do „wrogich sił”, czyli Stanów Zjednoczonych i Korei Południowej. KRLD potępiła drugie spotkanie Grupy konsultacyjnej ds. nuklearnych, które odbyło się w Waszyngtonie. Według Pjongjangu zapowiedziane przez sojuszników manewry wojskowe na dużą skalę stanowią prowokację, nasilającą napięcie na Półwyspie Koreańskim. Korea Południowa, USA i Japonia wydały wspólne oświadczenie potępiające północnokoreańskie testy raketowe przeprowadzone w grudniu, uznając je za naruszające rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ. W oświadczeniu przywołano także gotowość Stanów Zjednoczonych do obrony sojuszników z wykorzystaniem wszystkich posiadanych możliwości, w tym broni jądowej. Trójstronne działania przeciwko północnokoreańskim prowokacjom mają być wspierane poprzez system wymiany informacji wywiadowczych w zakresie testów raketowych i nuklearnych w czasie rzeczywistym. Inauguracja systemu odbyła się 19 grudnia, po potwierdzeniu pełnej operacyjności.

19 grudnia: żołnierze w Panmundżom ponownie zostaną wyposażeni w broń. Na mocy międzykoreańskiego porozumienia militarnego z 2018 roku personel wojskowy przebywający w Panmundżom (we Wspólnej Strefie Bezpieczeństwa, JSA) nie nosił ze sobą broni palnej. W związku z zerwaniem porozumienia oraz uzbrojeniem północnokoreańskich żołnierzy Dowództwo Narodów Zjednoczonych (UNC) podjęło decyzję wydaniu autoryzacji na broń dla żołnierzy. Jednocześnie strona północnokoreańska została poinformowana, że JSA ma pozostać strefą „dialogu i zawieszenia broni”.

26 grudnia: stworzenie bazy genetycznej członków rozdzielonych przez wojnę koreańską rodzin znalazło się wśród planów Ministerstwa ds. Zjednoczenia. Ministerstwo ds. Zjednoczenia opracowało kompleksowy plan promowania praw człowieka w relacjach międzykoreańskich. Jednym z celów ma być wprowadzenie badań genetycznych dla członków rozdzielonych rodziny, także dla osób w drugim i trzecim pokoleniu oraz uciekinierów z Korei Północnej. Ponadto Ministerstwo ds. Zjednoczenia planuje zwiększyć częstotliwość badania statusu rozdzielonych rodzin (obecnie odbywają się co 5 lat). Kwestia umożliwienia spotkań jest istotnym elementem polityki międzykoreańskiej – Ministerstwo ds. Zjednoczenia zapowiedziało zwiększenie nacisków na Koreę Północną w tej, oraz innych sprawach związanych z ochroną praw człowieka.

26 grudnia: popieranie Korei Północnej zostało wskazane jako wewnętrzne zagrożenie. Ministerstwo Obrony opublikowało nowe materiały szkoleniowe dla

żołnierzy, w których osoby popierające „system i ideologię KRLD” zostały wskazane jako wewnętrzne zagrożenie. Stwierdzenie to przypomina retorykę antykomunistyczną z okresu zimnej wojny, kiedy wyrażanie poparcia lub pochwały dla Korei Północnej było uznawane jako działanie o charakterze antypaństwowym. W materiałach określono także władze Korei Północnej jako wrogów Korei Południowej, a denuklaryzację KRLD jako wymóg negocjacji dotyczących traktatu pokojowego. Według ministra obrony Shin Won-sika edukacja żołnierzy musi zostać wzmocniona w obliczu ciągłych północnokoreańskich prowokacji. Publikacja podręcznika wzbudziła krytykę wojska – każda zmiana władzy wpływa na kształt treści materiałów szkoleniowych, wprowadzając zamieszanie. Nowe materiały stanowią przeciwieństwo poprzedniego podręcznika, który odzwierciedlał politykę międzykoreańską administracji Moon Jae-ina, wskazującą KRLD jako partnera współpracy, stanowiącego jednocześnie realistyczne zagrożenie militarne, co wpływało na podkreślanie znaczenia dialogu.

28 grudnia: ostrzeżenie przed większą ilością prowokacji ze strony KRLD zostało wydane przez południowokoreańskie służby wywiadowcze.

Narodowa Służba Wywiadowcza (NIS) oceniła, że istnieje wysokie ryzyko nagłych prowokacji wojskowych oraz ataków cybernetycznych ze strony Korei Północnej w 2024 roku. Nasilenie prowokacji ma być związane z wyborami parlamentarnymi w Korei południowej i prezydenckimi w USA. W 2016 roku przed południowokoreańskimi wyborami KRLD przeprowadziła serię testów rakietowych, w tym czwartą próbę nuklearną. Według NIS na wysokie stanowiska w KRLD powrócili urzędnicy odpowiedzialni za wcześniejsze międzykoreańskie incydenty. Jednym z nich jest były szef służb wywiadowczych Kim Yong-chol, który objął urząd doradcy ds. międzykoreańskich w Departamencie Zjednoczonego Frontu. Według Korei Południowej Kim Yong-chol stał za decyzją o zatopieniu korwety Cheonan i ostrzelaniu wyspy Yeonpyeaong w 2010 roku. Ryzyko prowokacji zwiększa także zerwanie paktu militarnego z 2018 roku, które spowodowało stopniowe wdrażanie środków wojskowych w strefie zdemilitaryzowanej.

31 grudnia: koniec „ideologii zjednoczenia” został zapowiedziany przez Koreę Północną.

Przewodniczący Kim Jong-un podczas posiedzenia Partii Pracy Korei oświadczył, że formuła dialogu wyczerpała się, a poszukiwanie możliwości pojednania z państwem „będącym jedynie kolonialnym poplecznikiem Stanów Zjednoczonych” jest „poniżej godności”. Według Kim Jong-una relacje między Koreami nie są już oparte o pokrewieństwo, ale o wrogie stosunki między dwoma państwami. Ponadto Korea Północna musi przygotować się na kryzys nuklearny, który może wywołać Korea Południowa i Stany Zjednoczone. Wśród planów na rok 2024 ma znaleźć się wystrzelenie kolejnych satelitów rozpoznawczych.

KOMENTARZ

Koniec dialogu w relacjach międzykoreańskich? Przewodniczący Kim Jong-un zapowiedział koniec poszukiwania pojednania z Koreą Południową, uznając dotychczasowe próby współpracy za błąd. Na uwagę zwraca uznanie Korei Południowej za oddzielne – i to w dodatku wrogie państwo. Ta zmiana retoryki służy legitymizacji dalszych zbrojeń, jako konieczności obrony KRLD. Ma także wyrzucić presję na Stany Zjednoczone i Koreę Południową w 2024 roku – kiedy oba państwa przygotowują się do wyborów. Sytuacja ta jest szczególnie problematyczna dla Partii Demokratycznej, która promowała pojednanie z Koreą Północną. Z kolei prezydent Yoon Suk-yeol oraz Partia Siła Narodu mogą wykorzystać północnokoreańskie stanowisko dla legitymizacji zwiększenia wydatków na obronę oraz utrzymania twardego stanowiska wobec północnokoreańskich prowokacji.

Należy zwrócić uwagę, że wznowienie dialogu międzykoreańskiego będzie trudniejsze – nawet w przypadku zmiany władzy w Korei Południowej. Według przewodniczącego Kim Jong-una nie tylko konfrontacyjna postawa administracji Yoon Suk-yeola i Joe Bidena są winne eskalacji, ale także pozejednoczeniowa polityka środowisk liberalnych jest szkodliwa dla Korei Północnej. Moon Jae-in miał pod pretekstem współpracy dążyć do wchłonięcia Korei Północnej. Choć były prezydent południowokoreański podkreślał współpracę bez zmiany reżimu w KRLD, to długofalowo promował wprowadzanie zmian gospodarczych i społecznych na wzór Korei Południowej. Należy się spodziewać dalszej eskalacji napięcia w 2024 roku – oraz wzajemnego obwiniania się obu stron o prowokacje.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

